

**Романюк Анна Олександрівна,
Клименюк Юлія Михайлівна**

(Житомирський державний університет імені Івана Франка)

ДИДАКТИЧНА ГРА ЯК МЕТОД НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Вимоги суспільства до підвищення якості навчання і виховання підростаючого покоління ставлять перед школою ряд складних проблем, одна із головних – проблема активізації пізнавальної діяльності, розвитку творчої активності, виховання інтересу до знань і потребі в самоосвіті.

Сьогодні небажання учня вчитися – чи не головна проблема школи. Причин виникнення такої ситуації багато, і вони найрізноманітніші. Тут і недоліки попереднього навчально-виховного процесу, які понижують ефективність методів навчання і труднощі взаємовідносин з ровесниками і вчителями, конфлікти в сім'ї, послаблення здоров'я учня і т.д. І все ж однією із головних причин небажання вчитися є недостатній розвиток, деформація пізнавальних потреб у школярів, стандартний підхід до вибору форм і методів навчання, відсутність творчості, одноманітність в роботі.

У системі навчання і виховання молодших школярів активно використовуються дидактичні (навчальні) ігри, які розвивають спостережливість, увагу, пам'ять, мислення, мовлення, сенсорні

орієнтації, максимально задіюють інтелектуальний потенціал у пізнанні світу і себе.

Якщо творчі ігри забезпечують максимальні можливості для вияву уяви, нестантартного мислення, ініціативи дітей, то педагогічна мета дидактичних полягає в сенсорному вихованні, мовленнєвому розвитку, ознайомленню молодших школярів з навколишнім світом, формуванні у них математичних уявлень тощо.

В.О.Сухомлинський писав: «Без гри немає і не може бути повноцінного дитячого розвитку.Гра – це величезне світле вікно, через яке в духовний світ дитини вливається життєвий потік уявлень, понять про навколишній світ»[1,с.19].В роботах А.С.Макаренка гра розглядається як могутній засіб виховання волі, колективізму, практичних навичок. А.М.Горький вважав бажання дітей грати «біологічно законним» і стверджував, що гра – основний шлях пізнання світу [2, с.3].К.Д.Ушинський застерігав проти «потішливої педагогіки», підкреслюючи, що в грі можна легко навчитися читати, писати, але серйозна учбова праця потребує таких зусиль, які вправляються тільки у відповідній діяльності [2, с.4]

Дидактична гра – гра, спрямована на формування у дитини потреби в знаннях, активного інтересу до того, що може стати їх новим джерелом, удосконалення пізнавальних умінь і навичок.

Дидактичні ігри підвищують ефективність сприймання дітьми навчального матеріалу, урізноманітнюють їхню навчальну діяльність, вносять у неї елемент цікавості.

У дидактичній грі як формі навчання взаємодіють навчальна (пізнавальна) та ігрова (цікава) сторони. Відповідно до цього вчитель одночасно навчає дітей і бере участь у їхній грі, а діти граючись навчаються.

Здатність дидактичної гри навчати і розвивати дитину через ігровий задум, дії і правила О.Усова визначає як автодидактизм [3, с.356]

На мою думку, пізнавальний зміст навчання виявляється в його дидактичних завданнях, які педагог ставить перед школярами не прямо, як на уроці, а пов'язує їх з ігровими завданнями та ігровою дією.Основним стимулом, мотивом виконання дидактичного завдання є не пряма вказівка вчителя чи бажання дітей чогось навчитися, а природне прагнення до гри, бажання досягти ігрової мети, виграти.Саме це спонукає учнів до розумової активності, якої вимагають умови і правила гри (краще сприймати об'єкти і явища навколишнього світу, уважніше вслуховуватися, швидше орієнтуватися на потрібну властивість, підбирати і групувати предмети та ін.).

Для того щоб дидактичні ігри стимулювали різнобічну діяльність і задовільняли інтереси дітей, вчитель повинен добирати їх відповідно до програми початкової школи, віку, враховуючи пізнавальний зміст, ступінь складності ігрових завдань і дій.Творче ставлення педагога до справи є

передумовою постійного і поступового ускладнення, розширення варіативності ігор. Якщо у дітей згасає інтерес до гри, вчитель ініціює спільне придумування нових ігрових завдань, ускладнення правил, включення до пізнавальної діяльності різних аналізаторів і способів дій, активізацію всіх учасників гри.

Дидактична гра збагачує чуттєвий досвід дитини, забезпечує розвиток сприймання. Розвиток сенсорних здібностей у дидактичній грі відбувається разом із розвитком логічного мислення і вміння виражати думки словами, адже для розв'язання ігрового завдання дитині доводиться знаходити характерні ознаки предметів і явищ, порівнювати, групувати, класифікувати їх, робити висновки, узагальнення. Виконання цікавих ігрових дій і правил сприяє розвитку спостережливості, довільної уваги, швидкого і тривкого запам'ятовування.

Отже, як і всі інші види ігор, дидактичні ігри стимулюють загальний особистісний розвиток молодших школярів. Поєднання в них готового навчального змісту з ігровим задумом і діями вимагає від вчителя майстерного педагогічного керівництва ними [3, с.358]

Список використаної літератури

1. Горбатюк О., Заторжинська В. Дидактичні ігри до уроків математики у 2 класі // Початкова школа. – 2009. - №4. – С.19-21.
2. Подгорная Н.И., Библик Н.М., Скрипченко Н.Ф. Дидактические игры и познавательные задания в 2 классе четырехлетней начальной школы: Пособие для учителей. – К.: Рад.шк., 1988. – 63 с.
3. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: «Академ – видав», 2004. – 456 с.
4. Коваленко В.Г. Дидактичні ігри на уроках математики.- М., 1990.- С.12